

5. melléklet a 4/2025. (IV. 11.) önkormányzati rendelethez

Feketevíz-éri tavak és az erdőparki sáv helyi jelentőségű védett természeti terület természetvédelmi kezelési és fenntartási terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. A Feketevíz-éri tavak és az erdőparki sáv (továbbiakban: védett terület) természeti állapotának-, védett növény- és állatfajok élőhelyeinek fenntartása, életlehetőségeik javítása.
- 1.2. Őrizze meg a védett terület a tájjellegű növényanyagát, biológiai sokféleségét.
- 1.3. Őrizze meg a védett terület a védett növény- és állatállományát.
- 1.4. Törekedni kell a gyorsan terjedő özönnövények visszaszorítására.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. A Védett terület környezetének megóvását és az egyéb természetvédelmi célkitűzések elérését segítő tevékenységek támogatása.
- 2.2. A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani szükséges, természetességüket javítani kell.
- 2.3. Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani.
- 2.4. A védett területet veszélyeztető vagy károsítását, megsemmisítését eredményező tevékenységek nem megengedett.
- 2.5. A terület turisztikai felhasználását össze kell hangolni a természet értékeinek megőrzésével. Vissza kell szorítani és akadályozni kell a látogatással, területhasználattal járó, illegális tevékenységeket (pl. szemetelés, rongálás).

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- 3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.1.1.1. A védelem alá vont helyi jelentőségű védett természeti terület tekintetében az elsőfokú természetvédelmi hatósági jogkört az 1996. évi *LIII.* törvény és a 625/2022. (*XII.* 30.) Kormány rendelet alapján a jegyző gyakorolja. A jegyző hozzájárulása szükséges a védett természeti terület állagát, illetve állapotát befolyásoló tevékenységek végzéséhez.

3.1.1.2. Az odvas, mélyen bekorhadó ágcsonkokkal, repedésekkel, szétnyíló fahasadékokkal rendelkező fákat meg kell kímélni. Amennyiben különösen indokolt esetben mégis kivágásukra kerülne sor, akkor a munkálatok kizárólag a denevérek és egyéb faodvakat használó védett kisemlősök (pl. pelék) életciklusa és a madarak költési időszakának szempontjából kritikus időszakokon kívül, augusztus 15. – október 31. között végezhetőek.

3.1.1.3. A fakivágást, visszavágást minden esetben az odvak előzetes átvizsgálása kell, hogy megelőzze, a vágás csak akkor történhet meg, ha sikerült meggyőződni arról, hogy madarak nem költenek a fán, az odvakban, résekben denevérek vagy egyéb védett kisemlősök nem tartózkodnak. Amennyiben az odvakban denevéreket vagy védett kisemlősöket észlelnek, akkor haladéktalanul értesíteni kell a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság ügyeleti telefonszámán az illetékes természetvédelmi őrt.

3.1.1.4. A területen nincs az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőterület, azonban a területen meglévő faállományokat meg kell őrizni, azokat érintően csak minimális, fenntartó és védelmi jellegű beavatkozások lehetségesek.

3.1.1.5. A Feketevíz-éri tavak természetvédelmi területen épületek kizárólag a Külterületi szabályozási terven lehatárolt, beépítésre szánt területként kijelölt, ún. "Feketevíz-ér" nevű különleges területen, valamint a V-1 jelű alövezetben, az övezeti előírásoknak megfelelően helyezhetők el.

3.1.1.6. A területet a Jegyző vagy a megbízottja ellenőrzi, hogy az elvégzett munkák a terület természetvédelmi célú hasznosításával összhangban történtek-e meg. Észrevételeit a terület tulajdonosával vagy vagyongazdálkodójával írásban közli. Ha a terület állapota indokolja, akkor a tulajdonos vagy vagyongazdálkodó és a helyi jegyző helyszíni bejáráson szemrevételezi a terület állapotát, és megbeszéli a szükséges beavatkozásokat.

3.1.1.7. A helyi jegyző saját hatáskörében a természetvédelmi területen munkát nem végez, javaslatát a terület tulajdonosával vagy vagyongazdálkodójával egyezteteti.

3.1.1.8. A védett holtfához kötődő rovarok szaporodásának biztosítása érdekében az őshonos holtfákat a területről eltávolítani tilos, balesetveszély esetén azokat a terület más részein kell hagyni.

3.1.1.9. Ragadozó madarak fészkei körül 50 méteres sugarú körben védőzónát kell kijelölni, ahol a költési időszakban minden favágási tevékenység tilos.

3.1.1.10. A hal, kételtű, hulló és vízimadár szaporodóhelyek zavartalanságát a tavaszi időszakban biztosítani kell, munkavégzés, vagy zavaró beavatkozás végzése március 1. és június 30. nem ajánlott.

3.1.1.11. A védett területen élő növények és állatok szempontjából fontos az erdőállomány védelme, az erdősültség folyamatos fenntartása, emiatt létfontosságú, hogy a védett területen található erdőrészeket ne létesüljenek nagy kiterjedésű tarvágások. A terület erdeinek felújítása során a természetes felújítóvágások vagy más kevésbé bontó vágásmód alkalmazására kell törekedni.

3.1.1.12. Az erdőfelújítást természetközeli módon szálaló vágással javasoljuk.

3.1.1.13. A szükséges erdőgazdasági munkálatok során figyelembe kell venni a természetvédelmi szempontokat. A munkálatokat a talajfelszín növényzetének lehető legcsekélyebb zavarásával kell végezni.

3.1.1.14. A terület erdeinek felújítása során a természetes felújítóvágások vagy más kevésbé bontó vágásmód alkalmazására kell törekedni.

3.1.1.15. Javasoljuk, hogy a helyi oltalom alatt álló természetvédelmi területen az erdők állományának felújítása őshonos ültetéssel történjen meg.

3.1.1.16. Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszert használni nem megengedett. Az akácfák esetén fontos feladat még, hogy a felverődő gyökér és a tuskósarjak irtása is megtörténjen, mely munkálatok együttesen akadályozhatják meg az akácosodás folyamatának előrehaladását.

3.1.1.17. Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges, figyelembe véve az ott élő védett növény és állatfajok szaporodási tulajdonságait.

3.1.1.18. A kártékony és túlszaporodott élő szervezetek elleni védekezést úgy kell végezni, hogy a természetes egyensúlyt, más vadon élő védett állat és növényfajt ne veszélyeztessen. A szükséges növényvédelmi munkákat a mindenkor érvényben lévő növényvédelmi és természetvédelmi előírások pontos betartásával kell végezni.

3.1.1.19. Javasoljuk a vizek öntisztulását elősegítő nádas és gyepterületek megtartását.

3.1.1.20. A védett területen élő növények és állatok szempontjából fontos a tavak védelme.

3.1.1.21. Nem javasoljuk a területen a vizek állapotát veszélyeztető tevékenységek, ill. létesítmények engedélyezését.

3.1.1.22. Felszíni vizek elvezetése és mindennemű talajvíz csökkentési beavatkozás tilos.

3.1.1.23. Tilos a tómedreknek a teljes terjedelmére kiterjedő, egy ütemben történő kotrása. A térben és időben elosztott kotrás is csak természetvédelmi indokból és csak természetvédelmi szakfelügyelettel történhet, már a munkálatok tervezésekor fel kell venni a kapcsolatot a működési területe szerint illetékes nemzeti park igazgatósággal.

3.1.1.24. Javasoljuk megőrizni a tó vizének jelenlegi állapotát (partját, vízszintjét).

3.1.1.25. A tavak bármilyen jellegi szennyezése nem megengedett.

3.1.1.26. Javasoljuk a telepíthető halfajok ill. a horgászat, halászat szabályozását.

3.1.1.27. Szennyezett vizek a tóba nem vezethetők.

3.1.1.28. A területen rögzített előfordulású védett fajoknak (kiemelten a kétéltűek, vizes élőhelyekhez kötődő hullófajok) érdekeire tekintettel kell lenni.

3.1.1.29. A védelem alatt álló területen a nagyvad kártételének mérséklése miatt célszerű lenne az állomány gyérítése.

3.1.1.30. A vadállomány létszámának megfelelő szinten tartása az erdők jellemző aljnövényzetének kifejlődését segíti. A vaddisznó állományának gyérítése a földön fészkelő madárvilág védelmét is szolgálja.

3.1.1.31. Meg kell akadályozni a talaj, a csapadékvíz és felszín alatti vizek szennyeződését.

3.1.2. Fajok védelme

3.1.2.1. A védett területen természetvédelmi szempontból jelentős fák és bokrok megőrzése, életfeltételeinek biztosítása. Fokozott figyelmet kell fordítani a fákhöz köthető fajok (pl. rovarok, madarak, denevérek) megóvására.

3.1.2.2. Fészkelési, költési időszakban a védett területfenntartási és a természetvédelmi kezelési tevékenységek során fokozottan ügyelni kell a fészkek biztonságára. A helyi jegyző előzetesen egyeztetve a fészkelési, költési időszakot megelőzően a fentiek érdekében konzultációt folytat a terület tulajdonosával vagy vagyongazdálkodójával.

3.1.2.3. A terület természetvédelmi célú hasznosításával összhangban a természetvédelmi területen található minden növényfaj bármely egyedének gyűjtése, szedése, kiásása, megkárosítása nem megengedett. Kivétel ez alól az erdőgazdálkodás (pl.: tisztítás, gyérítés) folytatása miatt eltávolított fák esetében tehető, de ebben az esetben is a fák kivágására csak a terület tulajdonosa vagy vagyongazdálkodója, vagy annak megbízottja jogosult. Tevékenységének összhangban kell állnia a terület természetvédelmi célú hasznosításával és a Védetté Nyilvánítási Határozat más pontjaiban foglaltakkal. Szabad még gyűjteni: a területen található erdészeti jelentőségű fafajok termését. Minden egyéb, a növényzetet érintő tevékenység végzéséhez (pl.: kutatási célú növénygyűjtés) a természetvédelmi jogkört gyakorló helyi jegyző engedélye, hozzájárulása szükséges.

3.1.2.4. Őrizze meg a védett terület a területén megtalálható védett állatokat, úgy mint: nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), kis szarvasbogar (*Dorcus parallelipipedus*), kis hősincér (*Cerambyx scopolii*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), kecskebéka (*Pelophylax esculentus*), erdei béka (*Rana dalmatina*), erdei sikló (*Elaphe longissima*), fürgé gyík (*Lacerta agilis*), vízisikló (*Natrix natrix*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), karvaly (*Accipiter nisus*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), kék cinege (*Parus caeruleus*), szén cinege (*Parus major*), csuszka (*Sitta europaea*), ökörszem (*Troglodytes troglodytes*), fekete rigó (*Turdus merula*), európai mókusz (*Sciurus vulgaris*).

3.1.2.5. A védett vagy ritka növény- és állatfajok védelme főleg élőhelyeik fenntartásával, kialakításával, megfelelő kezelésével biztosítható.

3.1.2.6. Az erdőkben keletkező holtfaanyagot javasolt helyben hagyni, mivel a xilofág bogarak, madarak számára fontos élő- és táplálkozóhelyet, a denevéreknek bújóhelyet jelentenek.

3.1.2.7. A madárvilág és a denevérek életterének növelése érdekében javasolt odúk kihelyezése.

3.1.2.8. A helyben telelő énekesmadarak és a téli madárvendégek számára a tisztásoknál érdemes etetőket kihelyezni.

3.1.2.9. A védett állatfajok élőhelyeit minden káros beavatkozás ellen meg kell védeni. Ezzel összefüggésben az élőhelykezelési munkákat (pl. tájidegen fajok eltávolítása, honos fajok telepítése, kotrás, növényzet kezelése, vízmegtartó művek létesítése) is szakaszosan, időben elnyújtva, jellemzően a téli félévben lehet végezni.

3.1.3. Látogatás

3.1.3.1. Lehetőséget kell adni a lakosságnak a természeti értékek megismerésére. A terület szabadon látogatható, de látogatása csak a már kijelölt nyomvonalakon lehetséges.

3.1.3.2. Rendszeresen be kell gyűjteni az illegálisan lerakott szemetet a degradációs hatások csökkentése érdekében.

3.1.3.3. A védett terület teljes területén nem megengedett a (terep) motorozás, quadozás.

3.1.4. Kutatás, vizsgálatok

3.1.4.1. A kutatás során kizárólag olyan tevékenység végezhető, amely nem ellentétes a terület rendeltetésével, a kutatás és annak módszere nem veszélyezteti, károsítja a terület védett természeti értékeit, növény- és állatfajait.

3.1.4.2. Bármely szervezet megbízásból készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságnak el kell juttatni.

3.1.5. Terület-és földhasználat

3.1.5.1. Védett erdőterületen épületet elhelyezni nem lehet.

3.1.5.2. Ügyelni kell, hogy ne jusson szennyezett anyag, vagy hulladék a tavakba.

3.1.5.3. A hulladék és egyéb szennyező anyag lerakása nem megengedett.

3.1.5.4. A védett területen új feltáró utak nyitása, nagyobb méretű földmunkák végzése helyi jegyző engedélyre, hozzájárulásra szükséges.

3.1.6. Természetvédelmi infrastruktúra

A védett területet a 1996. évi LIII. törvény 26. § (1) bekezdésében meghatározottaknak megfelelően táblával kell jelölni, feltüntetve védettségét. A tábla fenntartásáról gondoskodni kell.

3.1.7. Földtani, felszínalakítási természeti értékek védelme

A Védett terület területén a felszín átalakítása, vagy azzal járó bármilyen tevékenység kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében végezhető.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A védett természeti terület tulajdonosa vagy vagyongekezelője rendszeresen figyelemmel kíséri a védett terület állapotát, a szükséges természetvédelmi kezeléseket elvégeztetik.

Ez a terv tíz éves időszakra szól. Felülvizsgálata 2035-ben ismét szükségessé válik, azonban a természetes körülményekben jelentkező, nem várt események korábbi felülvizsgálatát lehetővé teszik.